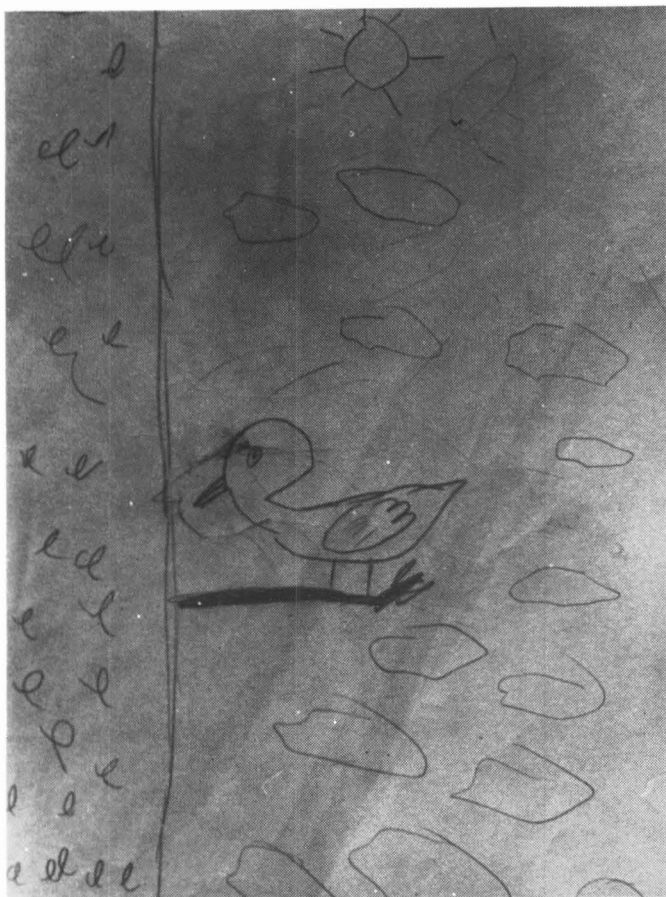

SABER "MIRAR" I SABER "FER"

Exemple d'una bona observació, encara que no hi hagi domini gràfic.

Parlar de la metodologia de les Arts Plàstiques és sempre una tasca difícil per diverses raons. Una de les més importants, és la gran evolució que ha sofert l'ensenyament, sobretot en aquest camp, en els darrers anys i una altra igualment molt considerable, és la complexitat del procés creatiu que en gran part ens és desconegut.

L'ambigüitat en que s'ha mogut l'ensenyament de les arts plàstiques, ha portat a creure, sovint, que consistia únicament en un ensenyament per al lleure i per fomentar les habilitats manuals, deixant de banda el treball d'observació i d'estimulació visual. Entès en aquesta línia, quedaria reduït a unes activitats rutinàries i mecàniques amb poca influència del desenvolupament

intelectual. La creativitat no és una mecànica ni una tècnica, sinó quelcom més profund.

Què és doncs el procés creatiu? Hi distingiríem tres fases importants que es donen successivament i que són indeslligables. La primera és la creació de la imatge mental a través de diferents gradacions com observació, imaginació i sensibilitat. La segona és la imatge expressada, i la tercera la comunicació amb el món dels altres.

Piaget i altres pedagogs han revaloritzat darrerament la importància de la imatge mental i la interiorització creativa del nen, tenint en compte que abans de "fer" cal preparar la ment. Es una pauta de treball metodològic molt diferent a la de començar directament amb els materials. Introdueix una dimensió nova encara minada a desvetllar valors personals. Es clar que seria més fàcil donar recursos i estratègies buscant l'habilitat, però això equivaldria a donar receptes iguals per a tothom i estariem ben lluny de la recerca del creixement maduratiu individualitzat.

La metodologia de la plàstica s'ha d'ocupar de l'activitat mental i l'educació ha de motivar i fer pensar creativament, enriquint al màxim les imatges mentals, crear vibracions en els seus deixebles i tot això ho aconseguirà amb una gran sensibilitat i capacitat de comunicació.

Sovint se senten queixes referides a la dificultat de treballar adequadament a l'escola degut a la manca de materials. Sabem que això és cert però cal dir que per ensenyar a mirar i a pensar creativament, a part dels materials, es necessita molta imaginació. Hi ha moltes activitats que no demanen materials i que rarament veiem a les programacions com per exemple: dibuixar amb el dit la forma dels arbres, muntanyes..., canviar la forma natural per una d'inventada, etc.

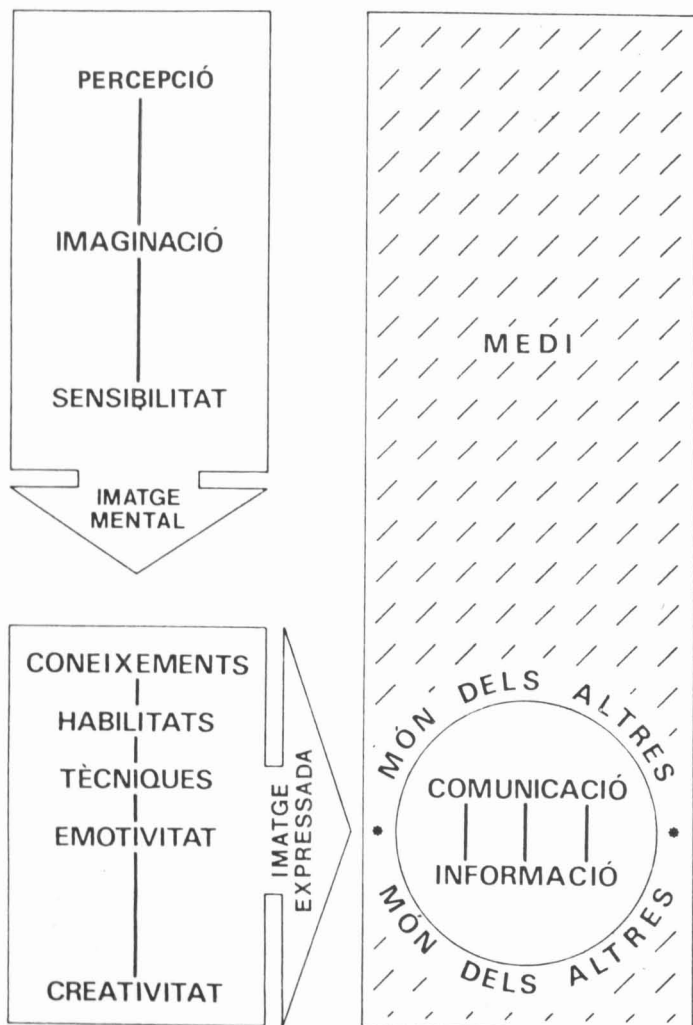
No hi ha dubte que val la pena dedicar un temps a saber mirar i adquirir capacitat receptiva respecte de tot el que ens envolta. Aquesta percepció del natural es pot fer de moltes maneres diferents. Existeix una manera de mirar l'entorn que respon al que es fa en la vida quotidiana i, en general, és un mirar passiu i està adreçat cap al reconeixement de l'objecte per al seu ús. Existeix un altre tipus de percepció menys comuna,

per ROSER JUANOLA I TERRADELLAS

que consisteix en percebre d'una manera activa, àmplia i oberta, i des de molts punts de vista; és l'anomenada percepció "artística", emprada en el procés d'expressió plàstica i a l'hora de escriure una obra d'art.

Per tant podríem dependre, de tot el que hem dit fins ara, dues conclusions bàsiques que són saber mirar i saber fer, per incidir en la importància d'aquest primer terme voldríem proposar les cites de les paraules del mestre F. Galí pronunciades en una conferència sobre l'ensenyament de l'art en el consell de Pedagogia (1917). F. Galí, com a gran coneixedor de les arts plàstiques i membre d'una família amb una gran tradició pedagògica, pensem que mereix una

Exemple que falla la realització, perquè l'observació no és bona.

reflexió; ens deia ja a principis de segle: "Tan se val que el model sigui un guix, com que sigui un ésser vivent, com que sigui un cos mort o animat. La qüestió és que es faci a consciència dintre un mateix: és més viva una poma pintada per Paul Cezanne que una fotografia instantània d'un corredor que pren part en una carrera de Maratón".

Aquesta és la visió d'un ensenyant que creu que el que cal és desvetllar l'esperit del deixeble i que entri en activitat, que el model (imatge mental) es faci conscient dintre d'un mateix.

Aquesta filtració sensible és la que fa possible la verdadera expressió. Val a dir doncs que copiar i crear ho podem fer davant d'un model com del natural.